

U S T A W A

z dnia 2017 r.

**o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób
niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw¹⁾**

Art. 1. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 777, 935 i 1428) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w pkt 11 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 12 w brzmieniu:

„12) stażu aktywizacyjnym – oznacza to nabywanie przez osobę niepełnosprawną umiejętności praktycznych przez wykonywanie zadań w miejscu pracy oraz umiejętności społecznych niezbędnych do wykonywania czynności zawodowych, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.”;

2) w art. 2a:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku przedstawienia w trakcie zatrudnienia u danego pracodawcy kolejnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność, osobę niepełnosprawną wlicza się do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych w okresie do 3 miesięcy poprzedzających dzień przedstawienia tego orzeczenia, jeżeli z treści tego orzeczenia wynika, że w tym okresie osoba ta była niepełnosprawna.”,

b) uchyla się ust. 3;

3) w art. 10a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę utworzoną w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej, w szczególności w celu pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.”,

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy i ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Warsztat w zakresie realizacji celu, o którym mowa w ust. 1 ma prawo do przetwarzania danych osobowych uczestników warsztatu:

- 1) imię i nazwisko,
- 2) wiek,
- 3) nr PESEL,
- 4) stopień niepełnosprawności i symbol przyczyny niepełnosprawności,
- 5) dane kontaktowe.

1b. Czas trwania zajęć w warsztacie wynosi nie więcej niż 7 godzin dziennie i 35 godzin tygodniowo. W przypadku ustalenia krótszego niż 35 godzin tygodniowo wymiaru zajęć zmniejsza się proporcjonalnie wysokość dofinansowania.”,

c) w ust. 3 wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Terapię realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji, sporządzanego przez zespół do spraw opracowania i oceny indywidualnego programu rehabilitacji, zwany dalej „zespołem”, w którym określa się:”,

d) po ust. 3 dodaje się ust. 3a-3d w brzmieniu:

„3a. Na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnik warsztatu może brać udział w:

1) nieodpłatnych praktykach zawodowych u pracodawcy, w tym w spółdzielni socjalnej, w wymiarze do 15 godzin tygodniowo przez okres do trzech miesięcy, z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy,

2) stażu aktywizacyjnym u pracodawcy, w tym w spółdzielni socjalnej, w wymiarze do 30 godzin tygodniowo przez okres do trzech miesięcy, z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy

- odbywających się na podstawie umowy zawartej przez jednostkę prowadzącą warsztat z pracodawcą bądź innym organizatorem praktyk zawodowych lub stażu aktywizacyjnego.

3b. Uczestnik warsztatu może wziąć udział w praktykach zawodowych lub stażu aktywizacyjnym u tego samego pracodawcy jednokrotnie, maksymalnie trzykrotnie w przypadku pozytywnego stanowiska zespołu w tym zakresie.

3c. W praktykach zawodowych lub stażach aktywizacyjnych nie może brać udziału jednocześnie więcej niż 50% uczestników warsztatu.

3d. Do czasu trwania zajęć w warsztacie wlicza się udział w praktykach zawodowych lub stażach aktywizacyjnych.”;

e) w ust. 4:

- wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W warsztacie działa zespół, w skład którego wchodzi:”,

- uchyla się pkt 5,

f) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. W posiedzeniach zespołu mogą uczestniczyć także inni pracownicy warsztatu, w tym trener pracy.”,

g) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Zespół co najmniej raz w roku dokonuje okresowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu.”;

h) dodaje się ust. 6-8 w brzmieniu:

„6. Zespół, nie rzadziej niż raz na 3 lata, dokonuje kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu, podczas której zajmuje stanowisko w kwestii osiągniętych przez niego postępów w realizacji celu określonego w art. 10a ust. 1, uzasadniających:

- 1) podjęcie zatrudnienia lub kontynuowanie rehabilitacji zawodowej;
- 2) potrzebę skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, ze względu na brak postępów w rehabilitacji i złe rokowania co do możliwości osiągnięcia postępów uzasadniających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej po odbyciu dalszej rehabilitacji w warsztacie;
- 3) przedłużenie uczestnictwa w terapii ze względu na pozytywne rokowania, co do przyszłych postępów w rehabilitacji;
- 4) przedłużenie uczestnictwa w terapii ze względu na okresowy brak możliwości:
 - a) podjęcia zatrudnienia,
 - b) skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, o którym mowa w pkt 2 - w przypadku zajęcia stanowiska, o którym mowa w pkt 1 albo 2.

7. Warsztat powiadamia powiatowe centrum pomocy rodzinie o zajętych przez zespół stanowiskach.

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres i tryb działania zespołu, sposób dokonywania przez niego

oceny postępów osób uczestniczących w warsztatach, mając na uwadze zapewnienie sprawnego funkcjonowania zespołu.”;

4) po art. 10a dodaje się art. 10aa-10ae w brzmieniu:

„Art. 10aa. 1. Warunkiem uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w warsztacie jest wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej zawarte w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności.

2. Osoba niepełnosprawna składa wniosek w sprawie uczestnictwa w warsztacie do powiatowego centrum pomocy rodzinie, funkcjonującego w powiecie, w którym został utworzony warsztat.

3. Wniosek zawiera:

- 1) imię i nazwisko osoby niepełnosprawnej;
- 2) wiek;
- 3) stopień niepełnosprawności i symbol przyczyny niepełnosprawności;
- 4) adres zamieszkania;
- 5) numer telefonu oraz adres e-mail, w przypadku korzystania;
- 6) informacje o przebiegu edukacji oraz udziale w innych placówkach wsparcia.

4. Do wniosku dołącza się:

- 1) kopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności;
- 2) kopie innych dokumentów, w przypadku ich posiadania, potwierdzających predyspozycje społeczno-zawodowe umożliwiające realizację celu warsztatu określonego w art. 10a ust. 1.

5. Wniosek powinien zostać rozpatrzony w terminie nie dłuższym niż trzy miesiące od dnia złożenia wniosku.

6. Decyzję w sprawie zakwalifikowania do uczestnictwa w warsztacie wydaje starosta.

Art. 10ab. 1. Powiatowe centrum pomocy rodzinie prowadzi listę osób zakwalifikowanych do uczestnictwa w warsztacie oraz po uzyskaniu informacji o dostępnym miejscu w warsztacie, informuje osobę zakwalifikowaną do uczestnictwa w warsztacie o możliwości rozpoczęcia terapii we wskazanym warsztacie i terminie.

2. Przyjęcie osoby zakwalifikowanej do uczestnictwa w warsztacie następuje po uzyskaniu jej zgody.

3. Warsztat przyjmuje uczestników warsztatu na trzymiesięczny okres próbny.

4. Po trzymiesięcznym okresie próbnym zespół zajmuje stanowisko dotyczące możliwości realizacji przez uczestnika celu warsztatu, o którym mowa w art. 10a ust. 1 oraz powiadamia o swoim stanowisku powiatowe centrum pomocy rodzinie.

5. Negatywne stanowisko zespołu może stanowić podstawę do wydania przez starostę decyzji uchylającej decyzję w sprawie zakwalifikowania do uczestnictwa w warsztacie.

6. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w ust. 5, powiatowe centrum pomocy rodzinie informuje osobę niepełnosprawną o innych możliwościach wsparcia.

7. Pozytywne stanowisko zespołu umożliwia kontynuację uczestnictwa w warsztacie.

Art. 10ac. 1. Starosta wydaje decyzję uchylającą decyzję w sprawie zakwalifikowania do uczestnictwa w warsztacie:

1) na wniosek uczestnika warsztatu;

2) w przypadku podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, po 90 dniach od dnia podjęcia przez uczestnika warsztatu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej;

3) w przypadku, o którym mowa w art. 10b ust. 6c, gdy uczestnik warsztatu nie przedstawi nowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii zajęciowej.

2. Starosta może wydać decyzję uchylającą decyzję w sprawie zakwalifikowania do uczestnictwa w warsztacie po zapoznaniu się ze stanowiskiem zespołu, o którym mowa w art. 10a ust. 6 lub w przypadku nie przestrzegania przez uczestnika regulaminu warsztatu i naruszania zasad bezpieczeństwa.

3. Decyzje, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 i ust. 2 mogą być wydane również bez zgody uczestnika warsztatu.

Art. 10ad. 1. Warsztat może prowadzić zajęcia klubowe dla osób, które zakończyły uczestnictwo w warsztacie w związku z podjęciem zatrudnienia.

2. Zajęcia klubowe mają na celu wspieranie osób, o których mowa w ust. 1, w aktywnym funkcjonowaniu społecznym.

3. Szczegółowy zakres i organizację zajęć klubowych ustala warsztat.”;

Art. 10ae. Podmiot organizujący warsztat może realizować w stosunku do osób, o których mowa w art. 10ad, zatrudnienie wspomagane.

5) w art. 10b:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty, zwane dalej „jednostką prowadzącą warsztat.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a-1h w brzmieniu:

„1a. Przy tworzeniu warsztatów lub zwiększaniu liczby uczestników warsztatów należy brać pod uwagę potrzeby lokalnego systemu wsparcia wskazane w powiatowej strategii dotyczącej rozwiązywania problemów społecznych, komplementarność tego systemu wsparcia oraz liczbę osób zakwalifikowanych do uczestnictwa w warsztacie, jeśli taka lista jest prowadzona.

1b. Jednostka zamierzająca prowadzić warsztat składa do właściwego, ze względu na siedzibę warsztatu, powiatowego centrum pomocy rodzinie, wniosek o dofinansowanie kosztów utworzenia i działalności warsztatu.

1c. Wniosek podlega ocenie przez zespół oceniający utworzony w tym celu przez starostę w powiatowym centrum pomocy rodzinie.

1d. Warsztat działa na podstawie umowy zawieranej z samorządem powiatowym określającej warunki i wysokość dofinansowania kosztów utworzenia i działalności warsztatu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwanego dalej „Funduszem”.

1e. Stanowisko osoby kierującej warsztatem może zajmować osoba, która posiada wykształcenie wyższe.

1f. Osoby pełniące funkcje zarządcze w jednostce prowadzącej warsztat nie mogą być równocześnie pracownikami warsztatu.

1g. Warsztat powinien spełniać standardy dostępności budynku i pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych.

1h. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia standardy dostępności budynku i pomieszczeń warsztatu, mając na uwadze zapewnienie sprawnej realizacji celu warsztatu oraz umożliwienie funkcjonowania osobom niepełnosprawnym.”,

c) ust. 2-2b otrzymują brzmienie:

„2. Koszty utworzenia, działalności i wynikające ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu są współfinansowane ze środków Funduszu oraz ze środków samorządu powiatowego, z zastrzeżeniem art. 68c ust. 1.

2a. Koszty działalności warsztatu są finansowane ze środków samorządu powiatowego w wysokości co najmniej 10% tych kosztów.

2b. Działalność warsztatu może być finansowana również z innych źródeł. Dodatkowe źródło finansowania kosztów działania warsztatu nie wpływa na wysokość finansowania, o którym mowa w ust. 2a i w art. 68c ust. 1.”,

d) ust. 6a otrzymuje brzmienie:

„6a. Dofinansowanie kosztów działalności warsztatu, o którym mowa w ust. 2 nie ulega obniżeniu w przypadku odbywania praktyk zawodowych lub stażu aktywizacyjnego przez osobę niepełnosprawną realizującą indywidualny program rehabilitacji.”,

e) po ust. 6a dodaje się ust. 6b-6e w brzmieniu:

„6b. W przypadku ustalenia, w okresie kwartału, frekwencji uczestnika niższej niż 50% wymaganej obecności, zmniejsza się proporcjonalnie dofinansowanie w wysokości 10% stawki dziennej za każdy dzień nieobecności poniżej wymaganej frekwencji.

6c. W przypadku upływu terminu ważności orzeczenia, o którym mowa w art. 10aa ust. 1, uczestnik warsztatu ma prawo do dalszego uczestnictwa w terapii zajęciowej nie dłużej niż 90 dni od czasu upływu terminu ważności tego orzeczenia, o ile wniosek o wydanie orzeczenia został złożony nie później niż ostatniego dnia upływu terminu ważności orzeczenia.

6d. Dofinansowanie kosztów działalności warsztatu nie ulega obniżeniu w okresie 90 dni od dnia podjęcia przez uczestnika warsztatu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

6e. W okresie, o którym mowa w ust. 6d, jednostka prowadząca warsztat na wniosek osoby niepełnosprawnej, która opuściła warsztat w celu podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, ponownie przyjmuje tę osobę do uczestnictwa w warsztacie. Uczestnik może skorzystać z tego uprawnienia trzykrotnie.”,

f) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i sposób tworzenia, działania i dofinansowywania warsztatów, skład i zakres działania zespołu oceniającego wnioski o dofinansowanie kosztów utworzenia, działalności i kosztów wynikających ze zwiększonej liczby uczestników warsztatu, w tym:

1) wzory :

- a) wniosków o dofinansowanie kosztów utworzenia, działalności i kosztów wynikających ze zwiększonej liczby uczestników warsztatu,
- b) rocznego sprawozdania z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych warsztatu,

- 2) niezbędne elementy umowy określającej warunki i wysokość dofinansowania kosztów utworzenia i działalności warsztatu,
- 3) sposób sporządzania informacji o wykorzystaniu środków,
- 4) szczegółowy tryb przyjmowania osób niepełnosprawnych do warsztatu,
– mając na względzie zapewnienie prawidłowego funkcjonowania warsztatów i odpowiedniego poziomu rehabilitacji ich uczestników.”;
- 6) po art. 10b dodaje się art. 10ba i 10bb w brzmieniu:

„Art. 10ba. 1. Powiatowe centra pomocy rodzinie przeprowadzają co najmniej raz w roku kontrolę warsztatów.

2. Jednostka prowadząca warsztat składa samorządowi powiatowemu roczne sprawozdanie z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych warsztatu.

3. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 2, wraz z informacją o wynikach kontroli przeprowadzonych w danym roku stanowi podstawę do dokonywania przez radę powiatu corocznej oceny działalności warsztatu.

4. Negatywna ocena działalności warsztatu wraz z brakiem realizacji zaleceń pokontrolnych stanowi podstawę do opracowania przez jednostkę prowadzącą warsztat programu naprawczego, w terminie do 90 dni od dnia otrzymania oceny.

5. Program naprawczy wymaga akceptacji rady powiatu.

6. Brak opracowania przez jednostkę prowadzącą warsztat programu naprawczego, brak akceptacji rady powiatu lub niepodjęcie działań określonych w programie może stanowić podstawę do rozwiązania umowy, o której mowa w art. 10b ust. 1d.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres, tryb i sposób przeprowadzania kontroli warsztatów mając na uwadze potrzebę zapewnienia prawidłowego przebiegu kontroli.

Art. 10bb. 1. Starosta może powołać Radę Programową Warsztatów, zwaną dalej „Radą”, w skład której mogą wchodzić:

- 1) przedstawiciele samorządu powiatu i gmin z terenu tego powiatu;
- 2) przedstawiciele jednostek prowadzących warsztat;
- 3) przedstawiciel powiatowego urzędu pracy;
- 4) przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych;

5) przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz kultury i edukacji działających w obszarze wsparcia osób niepełnosprawnych.

2. Rada ma na celu wspierać i koordynować współpracę na rzecz rozwoju działalności warsztatów i lokalnego systemu wsparcia.”;

7) w art. 10c:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Osoba niepełnosprawna jest kierowana do uczestnictwa w turnusie na wniosek lekarza, pod którego opieką znajduje się ta osoba.”,

b) po ust. 7 dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Wniosek osoby niepełnosprawnej o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie jest składany w powiatowych centrach pomocy rodzinie.”;

8) uchyla się art. 10f;

9) w art. 20 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, nie częściej niż raz w roku, z zastrzeżeniem art. 10c ust. 1a;”;

10) w art. 21:

a) ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. Dla publicznych i niepublicznych uczelni, publicznych i niepublicznych szkół oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, placówek resocjalizacyjnych, publicznych i niepublicznych żłobków, a także klubów dziecięcych wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w ust. 1 i 2, wynosi 2%.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Z wpłat, o których mowa w ust. 1, zwolnieni są pracodawcy, co do których ogłoszono upadłość.”;

11) w art. 22:

a) w ust. 1 zdanie wspólne otrzymuje brzmienie:

„- w wysokości co najmniej 50%, zwanego dalej „sprzedającym”.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Sprzedający spełniający warunki określone w ust. 1 przekazuje lub udostępnia nabywcy informację o zasadach nabywania i korzystania z obniżenia wpłat i możliwości

złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2a, najpóźniej w terminie określonym w ust. 2 pkt 2.”,

c) w ust. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) złożenie sprzedającemu, w terminie 7 dni od otrzymania informacji, o której mowa w ust. 1a, oświadczenia o zamiarze korzystania z prawa do obniżenia wpłaty, jeżeli nabywca otrzymał tę informację;”,

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Kwota obniżenia, o którym mowa w ust. 1:

1) stanowi iloczyn wskaźnika wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników sprzedającego zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i wskaźnika udziału przychodów;

2) nie może być wyższa niż 50% kwoty należności za zakup, o którym mowa w ust. 1, określonej na fakturze o której mowa w ust. 2 pkt 1, pomniejszonej o kwotę podatku od towarów i usług.”,

e) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Przy obliczaniu stanów i wskaźników zatrudnienia, o których mowa w ust. 1, oraz kwoty obniżenia bierze się pod uwagę wyłącznie zatrudnienie i wynagrodzenia pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę za miesiąc, do którego zaliczono przychody, o których mowa w ust. 8. Do ustalania stanów zatrudnienia pracowników i wskaźników, o których mowa w ust. 1 i 5-7, stosuje się wyłączenia ze stanów zatrudnienia określone w art. 21 ust. 5.”,

f) w ust. 10 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wystawia informację o kwocie obniżenia niezwłocznie po:

a) otrzymaniu oświadczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2a oraz terminowym uregulowaniu należności,

b) terminowym uregulowaniu należności w przypadku niewykonania obowiązku o którym mowa w ust. 1a

– jednak nie później niż do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym przypadał termin płatności za zakup;”,

g) uchyla się ust. 11;

12) w art. 22b w ust. 1:

a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy zawyżoną kwotą obniżenia wykazaną na informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2 pkt 3, a prawidłowo obliczoną kwotą obniżenia w przypadku podania niezgodnych ze stanem faktycznym danych skutkujących zawyżeniem kwoty obniżenia w tej informacji”;

b) dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) 30% kwoty należności ogółem określonej na fakturze, o której mowa w art. 22 ust. 2 pkt 1, w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w art. 22 ust. 1a.”;

13) w art. 25a w ust. 1 część wspólna otrzymuje brzmienie:

„- pod warunkiem opłacenia tych składek w całości najpóźniej w dniu złożenia wniosku.”;

14) w art. 25d ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Od decyzji, o których mowa w ust. 1, art. 25c ust. 6-8, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.”;

15) w art. 26a ust. 12 otrzymuje brzmienie:

„12. Od decyzji, o których mowa w ust. 8-9a i 11, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.”;

16) w art. 26b ust. 6a otrzymuje brzmienie:

„6a. Przepisu ust. 6 nie stosuje się w przypadku pracownika, który stał się niepełnosprawny w trakcie zatrudnienia u pracodawcy wnoszącego o miesięczne dofinansowanie. Za dzień, w którym pracownik stał się niepełnosprawny, uznaje się dzień uprawomocnienia się orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność.”;

17) art. 26c ust. 4b otrzymuje brzmienie:

„4b. Od decyzji, o której mowa w ust. 4, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.”;

18) w art. 26d ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Przepisy art. 26 ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.”;

19) w art. 29 w ust. 1 pkt 1 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) zaliczone do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których orzeczono całościowe zaburzenia rozwojowe, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, w tym osób, w stosunku do których zespół, o którym mowa w art. 10a ust. 4, zajął stanowisko uzasadniające podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej;”;

20) w art. 30 ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. Od decyzji wojewody, o których mowa w ust. 1-3, pracodawcy przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do wojewody.”;

21) w art. 34 dodaje się ust. 11 w brzmieniu:

„11. Zadania, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i ust. 5 może realizować wojewoda.”;

22) w art. 47:

a) w ust. 1 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) program zatwierdzony przez Radę Nadzorczą, służący finansowaniu zajęć klubowych, o których mowa w art. 10ae;”;

b) po ust. 2b dodaje się ust. 2c w brzmieniu:

„2c. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu, o której mowa w art. 49e ust. 1 ustawy, dotyczącej zwrotu otrzymanych przez gminę środków, o których mowa w ust. 2b, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.”;

23) w art. 48 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu, o której mowa w art. 49e ust. 1 ustawy, dotyczącej środków Funduszu przekazywanych podmiotom, o których mowa w ust. 1, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.”;

24) w art. 49e po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu, o której mowa w ust. 1, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.”;

25) po art. 49f dodaje się art. 49g w brzmieniu:

„49g. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu, wydanych na podstawie art. 49f przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa Zarządu Funduszu.”;

26) w art. 51:

a) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Prezesa powołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.”,

b) w ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Zastępców Prezesa, na wniosek Prezesa zaopiniowany przez Radę Nadzorczą, powołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.”,

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Powołanie na stanowisko Prezesa i Zastępców Prezesa jest równoznaczne z nawiązaniem stosunku pracy na podstawie powołania, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy.”;

27) w art. 51a uchyla się ust. 2-12.

Art. 2. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, 2138 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 60 i 962) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 67⁶ dodaje się § 5-7 w brzmieniu:

„§ 5. Wykonywanie pracy w formie telepracy jest także dopuszczalne na wniosek pracownika złożony w postaci papierowej lub elektronicznej, niezależnie od zawarcia porozumienia określającego warunki stosowania telepracy albo określenia tych warunków w regulaminie, w trybie przewidzianym w § 1-4.

§ 6. Pracodawca uwzględnia wniosek pracownika, o którym mowa w art. 142¹ § 1 pkt 2 i 3, o wykonywanie pracy w formie telepracy, chyba że nie jest to możliwe ze względu na organizację pracy lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika. O przyczynie odmowy uwzględnienia wniosku pracodawca informuje pracownika w postaci papierowej lub elektronicznej.

§ 7. Zasady określone w § 6 stosuje się do pracowników, o których mowa w art. 142¹ § 1 pkt 2 i 3, również po ukończeniu przez dziecko 18 roku życia.”;

2) po art. 142 dodaje się art. 142¹ w brzmieniu:

„Art. 142¹. § 1. Pracodawca jest obowiązany uwzględnić wniosek:

- 1) pracownika-małżonka albo pracownika-rodzica dziecka w fazie prenatalnej, przypadku ciąży powikłanej,
- 2) pracownika-rodzica dziecka posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. poz. 1860),
- 3) pracownika-rodzica dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz dziecka posiadającego odpowiednio opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-

wychowawczych,

o których mowa w przepisach ustawy o systemie oświaty

- o wykonywanie pracy w systemie czasu pracy, o którym mowa w art. 139 lub rozkładzie czasu pracy, o którym mowa w art. 140¹ albo w art. 142, złożony w postaci papierowej lub elektronicznej.

§ 2. Pracodawca może odmówić uwzględnienia wniosku, o którym mowa w § 1, jeżeli jego uwzględnienie nie jest możliwe ze względu na organizację pracy lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika. O przyczynie odmowy uwzględnienia wniosku pracodawca informuje pracownika w postaci papierowej lub elektronicznej.

§ 3. Zasady określone w § 1 i 2 stosuje się do pracowników, o których mowa w § 1 pkt 2 i 3, również po ukończeniu przez dziecko 18 roku życia.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 1368):

1) w art. 32 w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) chorym dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji do ukończenia 18 lat;”.

2) w art. 33 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„ 1a) 30 dni w roku kalendarzowym, jeżeli opieka sprawowana jest nad dziećmi, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 2a;”.

Art. 4. Do osób, które rozpoczęły uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z wyjątkiem art. 10aa ust. 2-6, art. 10ab, art. 10ac, ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 5. Osoby kierujące warsztatem w dniu wejścia w życie ustawy nie muszą spełniać wymogu, o którym mowa w art. 10b ust. 1e ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 6. Jednostka prowadząca warsztat terapii zajęciowej dostosuje budynek i pomieszczenia warsztatu niespełniające standardów określonych w akcie wykonawczym

wydanym na podstawie w art. 10b ust. 1h ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, do dnia 31 grudnia 2025 r.

Art. 7. W dniu wejścia w życie niniejszej ustawy osoby będące w składzie rad programowych, z wyjątkiem osób, o którym mowa w art. 10a ust. 4 pkt 5, ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, wchodzi w skład zespołów do spraw opracowania i oceny indywidualnego programu rehabilitacji w rozumieniu ustawy, zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 8. Do osób niepełnosprawnych zatrudnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy za okresy zatrudnienia od stycznia 2018 r. mają zastosowanie przepisy art. 2a i art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 9. Do pracodawców będących w likwidacji w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepis art. 21 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, począwszy od wpłat należnych na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za styczeń 2019 r.

Art. 10. Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne oraz kluby dziecięce, dokonują wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, począwszy od wpłat należnych za lipiec 2018 r., na podstawie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych ustalonego w art. 21 ust. 2b ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 11. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w art. 22 ust. 1 ustawy zmienianej art. 1, wynosi:

- 1) w 2018 r. - 30%;
- 2) w 2019 r. - 40%.

Art. 12. 1. Pracodawca, który przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nabył prawo do obniżenia wpłat, o których mowa w art. 21 ustawy zmienianej w art. 1, może je wykorzystać na warunkach dotychczasowych.

2. Pracodawca, który przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy dokonał zapłaty za zakup potwierdzony fakturą, uprawniający do obniżenia wpłat, może nabyć prawo do obniżenia wpłat i wykorzystać je na warunkach dotychczasowych.

Art. 13. W przypadku ujawnienia okoliczności, o których mowa w art. 22b ust. 1 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy art. 22b ust. 1 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 14. Warunek opłacania składek, określony w art. 25a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do wniosków złożonych za okres od dnia 1 lipca 2016 r.

Art. 15. Do decyzji, o których mowa w art. 25d ust. 2, art. 26a ust. 12, art. 26c ust. 4b, art. 30 ust. 3a, art. 49e, art. 49f ustawy zmienianej w art. 1, wydanych odpowiednio przez wojewodę albo Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 16. Do stanu zatrudnienia, o którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wlicza się również pracowników zakładu aktywności zawodowej, którzy zawarli umowę o pracę przed dniem 1 stycznia 2018 r., jeżeli podlegali wliczeniu do stanu zatrudnienia określonego w art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 17. Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Zastępcy Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych powołani przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, pozostają na stanowiskach do czasu powołania Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Zastępców Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie art. 51 ust. 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 18. Ustawa wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 2018 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 2 oraz pkt 11 ustawy, który wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2018 r.;
- 2) art. 1 pkt 5 lit. b, w zakresie art. 10b ust. 1f-1h, oraz pkt 10 lit. a ustawy, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2018 r.

Uzasadnienie

Projekt ustawy zakłada zmianę w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w zakresie działania warsztatów terapii zajęciowej oraz także zmiany w innych ustawach w ramach realizacji Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

Wejście w życie Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, ustanowionego na podstawie uchwały nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. poz. 1250), przyjętej na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. poz. 1860), którego celem jest wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin, spowodowało potrzebę wprowadzenia zmian przepisów w następujących ustawach:

- 1) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, ze zm.),
- 2) ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn.zm.),
- 3) ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 1368).

Przedmiotowy projekt ma na celu realizację działań wskazanych w programie (jest to drugi etap realizacji programu inicjowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej). Istotą projektowanych rozwiązań jest stworzenie mechanizmów wsparcia dla rodzin w zakresie, m.in.:

- usług wspierających i rehabilitacyjnych przez prowadzenie zajęć klubowych w warsztatach terapii zajęciowej, zwanych dalej „wtz”,
- uprawnienia osób ubezpieczonych chorobowo do zasiłku opiekuńczego w przypadku choroby dziecka do 18 roku życia,
- korzystania z elastycznych form organizacji czasu pracy, w tym telepracy.

W projekcie ustawy przewidziano również wprowadzenie standardów działania wtz, co jest odpowiedzią na potrzebę zapewnienia na optymalnym poziomie celów realizacji tej formy rehabilitacji.

Pozostałe zmiany dotyczą:

- 1) postępowań administracyjnych uregulowanych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji”. Zaproponowano, by w przypadku decyzji wydawanych przez Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwanego dalej „PFRON” oraz wojewodę w postępowaniach prowadzonych na podstawie kodeksu postępowania administracyjnego, środek zaskarżenia w postaci odwołania zastąpić innym środkiem przewidzianym w przepisach kpa, tj. wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.
- 2) obowiązków i praw pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne oraz osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą. Zmiany mają charakter doprecyzowujący i porządkujący.

I. Zmiany w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

1. Zmiany dotyczące warsztatów terapii zajęciowej

Jedno z działań realizowanych w związku z Programem kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” stanowi przygotowanie zmiany w przepisach umożliwiającej m.in. wsparcie byłych uczestników wtz, w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym, przez prowadzenie zajęć klubowych przez wtz.

Długotrwałość pobytu uczestników w wtz oraz efekty w zakresie ich przechodzenia na rynek pracy to jedne z największych wyzwań związanych z funkcjonowaniem wtz. Obecnie można zauważyć brak związku działań wtz z oczekiwaniami i wymogami rynku pracy, co stanowi zasadniczą przeszkodę we wprowadzaniu uczestników wtz na rynek pracy. Podstawowym celem wtz będzie przygotowanie osób niepełnosprawnych do niezależnego życia. Działania powinny skupiać się przede wszystkim na umożliwianiu osobom niepełnosprawnym osiągnięcia jak najwyższego poziomu samodzielności i niezależności w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym, a także ich skutecznej integracji ze społeczeństwem.

Większość proponowanych regulacji jest tożsama z przepisami dotychczasowymi. Projektowane zmiany dotyczą:

- 1) określenia zasad dotyczących kierowania i przyjmowania osób niepełnosprawnych do wtz, a także w zakresie oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji,
- 2) wprowadzenia nowych rozwiązań wspierających aktywizację zawodową uczestników wtz, tj. praktyk zawodowych i stażu aktywizacyjnego, który oznacza nabywanie przez osobę niepełnosprawną umiejętności praktycznych przez wykonywanie zadań w miejscu pracy oraz umiejętności społecznych niezbędnych do wykonywania czynności zawodowych, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą;
- 3) modyfikacji zasad finansowania działalności wtz;
- 4) umożliwienia kontynuacji terapii zajęciowej uczestnikowi wtz, w przypadku upływu terminu ważności orzeczenia;
- 5) wprowadzenia przepisu ustanawiającego obowiązek zwrotu środków PFRON w przypadku dłuższej nieobecności uczestników wtz;
- 6) uzależnienia możliwości utworzenia wtz w danym powiecie oraz zwiększenia liczby uczestników w funkcjonującym wtz od potrzeb lokalnego systemu wsparcia wskazaną w powiatowej strategii dotyczącej rozwiązywania problemów społecznych, komplementarności systemu wsparcia oraz liczby osób zgłaszających się do uczestnictwa w warsztacie;
- 7) umożliwienia powrotu do warsztatu osoby niepełnosprawnej, która opuściła warsztat w celu podjęcia zatrudnienia w okresie 90 dni od dnia podjęcia przez niego zatrudniania.

Ponadto zmiany mają charakter doprecyzowujący, m.in. w zakresie działania wtz, kontroli i oceny pracy wtz.

Zmiany szczegółowe

W art. 1 w pkt 1 projektu ustawy zaproponowano zmianę w art. 2 ustawy o rehabilitacji, przez dodanie pkt 12 i zdefiniowanie stażu aktywizacyjnego. Zgodnie z proponowaną definicją przez pojęcie stażu aktywizacyjnego należy rozumieć nabywanie przez osobę

niepełnosprawną umiejętnośći praktycznych przez wykonywanie zadań w miejscu pracy oraz umiejętnośći społecznych niezbędnych do wykonywania czynności zawodowych, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Wprowadzenie w ustawie o rehabilitacji nowego instrumentu ma na celu zwiększenie możliwości skutecznej aktywizacji zawodowej uczestników wtz.

W art. 1 w pkt 3 projektu ustawy proponuje się zmianę art. 10a ustawy o rehabilitacji. W porównaniu z dotychczasowymi regulacjami w art. 10a ust. 1 doprecyzowano definicję wtz. Zaproponowano ponadto dodanie po art. 10a ust. 1 nowych regulacji. W art. 10a ust. 1a ustawy o rehabilitacji uregulowano kwestie przetwarzania danych przez wtz.

W art. 10 ust. 1b określono czas trwania zajęć w warsztacie i zasady pomniejszania dofinansowania w przypadku skrócenia wymiaru zajęć. Powyższe regulacje zostały przeniesione z rozporządzenia w sprawie warsztatów terapii zajęciowej do ustawy o rehabilitacji.

W porównaniu z dotychczasowymi regulacjami w art. 1 w pkt 3 w lit. c projektu ustawy dopracowano dotychczasowe brzmienie art. 10a ust. 3 ustawy o rehabilitacji. Dotychczasowa nazwa rady programowej została zastąpiona nazwą „zespół do spraw opracowania i oceny indywidualnego programu rehabilitacji”, zwanego dalej „Zespołem”. Zespół został wskazany jako organ odpowiedzialny za sporządzenie indywidualnego programu rehabilitacji.

W art. 1 w pkt 3 w lit. d projektu ustawy wprowadzono nowe regulacje mające na celu uregulowanie działań realizowanych przez wtz wobec uczestników aktywizowanych w kierunku podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku, m. in. w ramach spółdzielni socjalnej, przez udział w praktykach zawodowych i stażach aktywizacyjnych (art. 10a ust. 3a-3d).

Należy zauważyć, że terapia w warsztacie realizowana jest na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji. Zespół przez wskazanie w indywidualnym programie rehabilitacji potrzeby realizacji przez uczestnika wtz praktyk zawodowych lub staży aktywizacyjnych u pracodawcy decydowałaby o zastosowaniu wobec osoby niepełnosprawnej tych instrumentów wsparcia. Praktyka zawodowa mogłaby odbywać się w wymiarze do 15 godzin tygodniowo przez okres do trzech miesięcy, z możliwością przedłużenia tego terminu do sześciu miesięcy. Natomiast staż aktywizacyjny mógłby odbywać się w wymiarze do 30 godzin tygodniowo przez okres do trzech miesięcy, z możliwością przedłużenia tego terminu do 6 miesięcy. Praktyki zawodowe mają na celu zapoznanie uczestnika z pracą w konkretnym zakładzie pracy.

W celu zabezpieczenia interesów uczestników praktyki oraz staży aktywizacyjnych będą odbywać się na podstawie umowy zawartej przez jednostkę prowadzącą wtz z pracodawcą lub innym organizatorem praktyk zawodowych lub stażu aktywizacyjnego.

Określono zasady realizacji ww. instrumentów. Wskazano, że w praktykach zawodowych i stażach aktywizacyjnych nie może brać udziału jednocześnie więcej niż 50% uczestników wtz, aby nie zaburzyć stabilności jego funkcjonowania. Powyższe rozwiązanie będzie miało korzystny wpływ na przygotowanie osoby niepełnosprawnej do aktywności zawodowej, jak również byłoby sposobem weryfikacji zdolności takiej osoby do podjęcia ewentualnego zatrudnienia u potencjalnego pracodawcy.

Uczestnik wtz będzie mógł wziąć udział w praktykach zawodowych lub stażu aktywizacyjnym u tego samego pracodawcy jednokrotnie, maksymalnie trzykrotnie w przypadku pozytywnego stanowiska zespołu w tym zakresie.

W art. 1 w pkt 3 w lit. e i f projektu ustawy proponuje się zmianę dotychczasowego brzmienia art. 10a ust. 4 ustawy o rehabilitacji. Skład Zespołu został zmieniony, przez zrezygnowanie z

uczestnictwa doradcy zawodowego lub instruktora zawodu w miarę potrzeb, a umożliwiono udział w posiedzeniach tej rady innych pracowników wtz, w tym trenera pracy.

W art. 1 w pkt 3 w lit. g projektu ustawy proponuje się zmianę brzmienia art. 10a ust. 5 ustawy o rehabilitacji. W dotychczasowym brzmieniu art. 10a ust. 5 ustawy o rehabilitacji, ustawodawca wskazał, że Zespół dokonuje okresowej oraz kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji. W proponowanym ust. 5 określono, że Zespół będzie dokonywał okresowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji co najmniej raz do roku. W dodanym w art. 10a ust. 6 wskazano, że Zespół będzie zajmował stanowisko w kwestii osiągniętych przez uczestnika wtz postępów rehabilitacji tylko podczas kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji. Zmiana ma charakter porządkujący i ma na celu usunięcie dotychczasowych wątpliwości interpretacyjnych.

W art. 1 w pkt 3 w lit. h projektu ustawy proponuje się dodanie w art. 10 a nowej regulacji dotyczącej obowiązku powiadamiania przez wtz powiatowego centrum pomocy rodzinie o zajętych przez Zespół stanowiskach podczas kompleksowej oceny (art. 10a ust. 7).

W dodanym art. 10a ust. 8 ustawy o rehabilitacji określono przepisy upoważniające do wydania nowego rozporządzenia. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi zakres i tryb działania Zespołu, sposób dokonywania przez nią oceny postępów osób uczestniczących w wtz mając na uwadze zapewnienie sprawnego funkcjonowania rady.

W art. 1 w pkt 4 projektu ustawy proponuje się uregulowanie kwestii związanych z kwalifikowaniem i przyjmowaniem osób niepełnosprawnych do wtz (art. 10aa-10ab).

Warunkiem uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w wtz jest wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej zawarte w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności. Wniosek osoby niepełnosprawnej dotyczący uczestnictwa w wtz będzie kierowany do powiatowego centrum pomocy rodzinie, funkcjonującego w powiecie, w którym został utworzony wtz.

Określono szczegółowe elementy wniosku oraz procedurę jego rozpatrywania.

Wniosek powinien zostać rozpatrzony przez starostę w terminie nie dłuższym niż trzy miesiące od dnia złożenia wniosku.

Decyzję w sprawie zakwalifikowania do uczestnictwa w wtz będzie wydawał starosta.

Nowym rozwiązaniem jest również nałożenie na powiatowe centrum pomocy rodzinie obowiązku prowadzenia listy osób zgłaszających się do uczestnictwa w wtz. Umożliwiono przyjmowanie osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w wtz na trzymiesięczny okres próbny w celu sprawdzenia możliwości realizacji przez te osoby celu działalności wtz. Stanowisko w tej sprawie zajmie Zespół.

Negatywne stanowisko Zespołu dotyczące możliwości realizacji przez uczestnika celów warsztatu stanowi podstawę do wydania przez starostę decyzji uchylającej decyzje w sprawie zakwalifikowania do uczestnictwa w wtz. Powiatowe centrum pomocy rodzinie ma obowiązek poinformowania tego uczestnika o innych instrumentach wsparcia.

Pozytywne stanowisko Zespołu umożliwia kontynuację uczestnictwa w warsztacie.

W proponowanym art. 10ac ustawy o rehabilitacji uregulowano przypadki, w których starosta będzie wydawał decyzję uchylającą decyzję w sprawie zakwalifikowania do uczestnictwa w wtz.

Dodany art. 10ad ustawy o rehabilitacji realizuje działanie 3.3 wskazane w Priorytecie III Usługi wspierające i rehabilitacyjne – „Wsparcie osób niepełnosprawnych, które opuściły warsztat terapii zajęciowej w celu podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy”. Zaproponowano nowe regulacje dotyczące prowadzenia przez wtz zajęć klubowych dla osób, które zakończyły uczestnictwo w wtz w związku z podjęciem zatrudnienia.

Uczestnicy wtz doświadczają trudności w funkcjonowaniu na rynku pracy. Dlatego ważne jest wspieranie ich nie tylko do momentu podjęcia zatrudnienia, ale również i później. Zadanie wtz nie powinno być ograniczone tylko do samego procesu przygotowania osób niepełnosprawnych do wykonywania pracy. Uczestnicy wtz po jego opuszczeniu potrzebują prowadzenia wobec nich działań mających na celu ich dalsze aktywne funkcjonowanie społeczne. Szczegółowy zakres i organizację zajęć klubowych ustala wtz.

Wtz, który będzie zainteresowany prowadzeniem zajęć klubowych będzie mógł się ubiegać o ich dofinansowanie w ramach programu zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą PFRON.

W tym celu w art. 1 w pkt 21 w lit. a dodano w dotychczasowym art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy o rehabilitacji nową regulację dotyczącą możliwości przeznaczania środków PFRON na finansowanie zajęć klubowych.

Podmiot organizujący wtz będzie mógł realizować w stosunku do osób, które opuściły wtz w celu podjęcia zatrudnienia, zatrudnienie wspomagane (art. 10ae).

W art. 1 w pkt 5 projektu ustawy proponuje się zmianę dotychczasowego art. 10b ustawy o rehabilitacji. W porównaniu z dotychczasowym brzmieniem art. 10b ust. 1 dodano skrót jednostki prowadzącej wtz. Zaproponowano dodanie nowych ust. 1a-1h, w których uregulowano warunki tworzenia wtz lub zwiększania liczby uczestników wtz. Uzależniono możliwość utworzenia wtz w danym powiecie oraz zwiększenia liczby uczestników w funkcjonującym wtz od potrzeb lokalnego systemu wsparcia wskazaną w powiatowej strategii dotyczącej rozwiązywania problemów społecznych, komplementarności systemu wsparcia oraz liczby osób zakwalifikowanych do uczestnictwa w wtz.

Przepisy zawierające materię ustawową dotyczące m.in. warunków ubiegania się o organizowanie wtz, zasad organizacji i finansowania wtz, zostały przeniesione z rozporządzenia w sprawie warsztatów terapii zajęciowej do ustawy o rehabilitacji.

Z uwagi na konieczność zapewnienia właściwego poziomu zarządzania i nadzoru nad działalnością wtz zaproponowano, aby stanowisko osoby kierującej wtz zajmowała osoba, która posiada wykształcenie wyższe. Ponadto osoby pełniące funkcje zarządcze w jednostce prowadzącej wtz nie będą mogły być równocześnie pracownikami wtz.

Ponadto w projekcie ustawy zaproponowano, aby budynek i pomieszczenia warsztatu były dostępne dla osób niepełnosprawnych.

W dodanym art. 10b ust. 1h ustawy o rehabilitacji określono przepisy upoważniające do wydania nowego rozporządzenia. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi standardy dostępności budynku i pomieszczeń warsztatu, mając na uwadze zapewnienie sprawnej realizacji celu warsztatu oraz umożliwienie funkcjonowania osobom niepełnosprawnym.

Zmiany w art. 1 w pkt 5 w lit. c projektu ustawy proponuje się zmianę dotychczasowego art. 10b ust. 2-2b ustawy o rehabilitacji mają charakter doprecyzowujący i mają na celu usunięcie dotychczasowych wątpliwości interpretacyjnych. W nowym art. 10b ust. 2 wskazano, że koszty utworzenia, działalności i wynikające ze zwiększenia liczby uczestników wtz są współfinansowane ze środków PFRON oraz ze środków samorządu powiatowego, z zastrzeżeniem art. 68c ust. 1 ustawy o rehabilitacji. W art. 10b ust. 2b określono, że działalność wtz może być finansowana również z innych źródeł. Dodatkowe źródło finansowania kosztów działania warsztatu nie wpływa na wysokość ww. finansowania.

W art. 1 w pkt 5 w lit. d projektu ustawy uregulowano kwestię dofinansowania kosztów działalności warsztatu w przypadku odbywania praktyk zawodowych lub stażu aktywizacyjnego przez osobę niepełnosprawną realizującą indywidualny program rehabilitacji, będą finansowane w ramach środków PFRON w pełnej wysokości.

W art. 1 w pkt 5 w lit. e projektu ustawy proponuje się dodanie nowego art. 10b ust. 6b-6e ustawy o rehabilitacji.

W nowym art. 10b ust. 6b wskazano na konieczność rozliczania środków przekazywanych na działalność wtz w związku z nieobecnością uczestników.

W obecnym stanie prawnym brak jest regulacji związanej z zapewnieniem kontynuacji terapii zajęciowej uczestnikowi wtz, w przypadku upływu terminu ważności orzeczenia.

W nowym art. 10b ust. 6c ustawy o rehabilitacji zaproponowano, aby w ww. przypadku uczestnik wtz miał prawo do dalszego uczestnictwa w terapii zajęciowej nie dłużej niż 90 dni od czasu upływu terminu ważności tego orzeczenia, o ile wniosek o wydanie tego orzeczenia został złożony nie później niż ostatniego dnia upływu terminu ważności orzeczenia.

Zapewniono również możliwość ponownego przyjęcia osoby, która opuściła wtz w celu podjęcia zatrudnienia. W okresie 90 dni od dnia podjęcia przez uczestnika wtz zatrudnienia dofinansowanie kosztów działalności wtz nie ulega obniżeniu (art. 10b ust. 6d-6e).

W art. 1 w pkt 5 w lit. f projektu ustawy, w porównaniu z dotychczasowym brzmieniem art. 10b ust. 7 zmodyfikowano przepis upoważniający do wydania rozporządzenia. Zmiana ma charakter porządkujący i wynika z proponowanych w projekcie ustawy nowych przepisów upoważniających do wydania rozporządzeń regulujących kwestie związane z działaniem rady programowej wtz, standardów dostępności budynku i pomieszczeń wtz oraz kontroli działalności wtz.

W art. 1 w pkt 6 projektu ustawy proponuje się dodanie art. 10ba ustawy o rehabilitacji. W celu zabezpieczenia właściwego funkcjonowania wtz zaproponowano, aby rada powiatu dokonywała oceny działalności wtz, biorąc pod uwagę sprawozdanie z działalności wtz, a także informację o wynikach przeprowadzonych kontroli wtz. Negatywna ocena działalności wtz wraz z brakiem realizacji zaleceń pokontrolnych będzie stanowić podstawę do opracowania programu naprawczego przez jednostkę prowadzącą warsztat w terminie do 90 dni od dnia otrzymania oceny. Brak opracowania przez jednostkę prowadzącą warsztat programu naprawczego, brak akceptacji rady powiatu lub niepodjęcie działań określonych w programie może stanowić podstawę do rozwiązania umowy o dofinansowanie kosztów utworzenia i działania wtz.

W dodanym art. 10ba ust. 7 ustawy o rehabilitacji określono przepisy upoważniające do wydania nowego rozporządzenia. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi szczegółowy zakres, tryb i sposób przeprowadzania kontroli warsztatów mając na uwadze potrzebę zapewnienia prawidłowego przebiegu kontroli.

W art. 1 w pkt 7 projektu ustawy proponuje się zmianę dotychczasowego art. 10c ustawy o rehabilitacji. Przepisy dotyczące kierowania osoby niepełnosprawnej do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym oraz właściwości składania wniosków zostały przeniesione z art. 10f ustawy o rehabilitacji.

Zmiany w art. 1 w pkt 19 projektu ustawy mają charakter doprecyzowujący w związku z uchynieniem dotychczasowego art. 10f ustawy o rehabilitacji oraz zmianą nazwy rady programowej.

2. Zmiany dotyczące postępowań administracyjnych

W przypadku decyzji wydawanych przez Prezesa PFRON oraz wojewodę w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257) proponuje się zastąpienie dotychczasowego środka zaskarżenia, tj. odwołania do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia

społecznego innym środkiem przewidzianym w przepisach kpa, tj. wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy (art. 1 pkt 14, 15, 17, 20, 22 lit.b-25).

Zgodnie z art. 15 Kpa postępowanie administracyjne jest dwuinstancyjne, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Zaproponowane regulacje stanowią *lex specialis* w stosunku do przepisów Kpa.

Rozwiązania będą korzystne z punktu widzenia adresata prawa, gdyż skrócą czas prowadzonych postępowań administracyjnych. Należy jednocześnie wskazać, że zgodnie z art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1369, z późn. zm.) jeżeli stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa. Oznacza to, że strona postępowania w przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez Prezesa Zarządu PFRON będzie miała możliwość złożenia skargi na tę decyzję bezpośrednio do wojewódzkiego sądu administracyjnego, co znacznie skróci proces postępowania administracyjnego.

Ponadto w ustawie z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 935), ustawodawca w art. 15 wskazał na konieczność dokonania przeglądu aktów prawnych regulujących postępowania administracyjne w zakresie dwuinstancyjności postępowań. Po dokonaniu wstępnej analizy problemu, projektodawca proponuje wprowadzenie ww. regulacji w przedmiotowym zakresie, jako korzystnych z punktu widzenia adresatów prawa.

Pozostałe zmiany mają charakter doprecyzowujący.

3. Pozostałe zmiany

W art. 1 w pkt 2 projektu ustawy zaproponowano zmianę art. 2a ust. 2 ustawy o rehabilitacji. Obowiązujący art. 2a ust. 2 i 3 ustawy o rehabilitacji dotyczy wstecznego wliczania pracownika do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Zaliczenie do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych warunkuje korzystanie ze szczególnych uprawnień pracowniczych osób niepełnosprawnych. W przypadku gdy pracownik przedstawiał pracodawcy kolejne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności po dłuższym okresie związanym z procedurą odwoławczą, pracodawcy musieli często ponosić znaczne koszty wstecznego liczenia do stanu zatrudnienia m.in. wypłacenia dodatku za nadgodziny.

Zmiana w art. 2a ust. 2 i 3 ograniczy możliwość wliczenia wstecz przez pracodawców do stanu zatrudnienia maksymalnie do 3 miesięcy. Ponadto doprecyzowano, że przepis dotyczy tylko kolejnego orzeczenia uzyskanego u danego pracodawcy.

W art. 1 w pkt 10 proponuje się zmianę art. 21 ust. 2b i 3 ustawy o rehabilitacji.

Zgodnie z proponowanym art. 21 ust. 2b ustawy o rehabilitacji, podmiotami zobowiązanymi do osiągnięcia 2% wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych będą również regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne oraz kluby dziecięce, które na tej podstawie będą rozliczać się z wpłat na PFRON.

Zaproponowano również zmianę ust. 3. W porównaniu z dotychczasowym brzmieniem zrezygnowano ze zwolnienia z wpłat na PFRON pracodawców prowadzących zakłady pracy będących w likwidacji. Proponowana zmiana wynika z braku uzasadnienia zastosowania zwolnienia do ww. podmiotów z uwagi na fakt, że przyczyną podjęcia decyzji o likwidacji nie musi być trudna sytuacja podmiotu, ale decyzja o zakończeniu i przekształceniu działalności.

W art. 1 w pkt 11 proponuje się zmianę art. 22 ustawy o rehabilitacji dotyczącą wymaganej struktury zatrudnienia sprzedającego uprawnionego do wystawiania ulg we wpłatach na PFRON.

Zaproponowano zwiększenie z 30 do 50% wymaganego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w strukturze zatrudnienia sprzedającego uprawnionego do wystawiania ulg we wpłatach na PFRON.

Możliwość wystawiania kontrahentom ulg we wpłatach na PFRON jest formą wsparcia pośredniego dla określonej grupy pracodawców o określonym profilu zatrudnienia. Współpraca z tymi sprzedającymi jest bowiem bardziej atrakcyjna dla kontrahentów, przez co zatrudnienie u wystawców ulg jest stabilniejsze.

Proponowana zmiana struktury zatrudnienia ma na celu przekierowanie pośredniego wsparcia do tych zakładów pracy, które zapewniają najwyższe wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych mających największe problemy ze znalezieniem i utrzymaniem pracy, tj. osób o znacznym stopniu niepełnosprawności (bez względu na rodzaj niepełnosprawności) oraz osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i szczególnych schorzeniach (upośledzenie umysłowe, choroby psychiczne, epilepsja, ślepotą, całościowe zaburzenia rozwojowe). Z danych PFRON wynika, że obecnie takich zakładów jest ponad 120. Zmiana ta będzie jednak zachętą dla innych pracodawców do osiągnięcia wyższych niż obecnie wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Wprowadzenie zmiany wymaga co najmniej 3-miesięcznego *vacatio legis*.

Zmiany polegające na dodaniu w art. 22 ust. 1a, ust. 2 pkt 2a i ust. 10 pkt 1 oraz art. 22b ust. 1 pkt 5 ustawy o rehabilitacji wynikają ze zmiany mechanizmu wystawiania ulg. Dotychczas sprzedający uskarżali się na uciążliwość obowiązku wystawiania ulg we wpłatach na PFRON każdemu kontrahentowi, bez względu na to, czy chciał z tego skorzystać i czy zamierzał w przyszłości korzystać z ulgi.

Proponowane zmiany zmniejszą zarówno obciążenia administracyjne sprzedających, jak i problem otrzymywania korespondencji przez nabywców. Jednocześnie zwiększają one gwarancje dla nabywców chcących korzystać z ulg, że zostaną odpowiednio poinformowani o możliwości korzystania z ulg i otrzymają informację o kwocie obniżenia.

W nowym trybie wystawiania ulg sprzedający będzie miał obowiązek poinformowania nabywcy o zasadach nabywania i korzystania z obniżenia wpłat na PFRON oraz o możliwości złożenia przez nabywcę oświadczenia o zamiarze korzystania z ulg. Informacja ta będzie mogła być przekazana nabywcy lub udostępniona. Obowiązek ten sprzedający wykona nie później niż w dniu terminowej zapłaty przez nabywcę za zakup mający uprawniać do ulg. Przewiduje to dodany art. 22 ust. 1a ustawy.

Nabywca będzie miał 7 dni od otrzymania informacji od sprzedającego na złożenie sprzedającemu oświadczenia o zamiarze korzystania z prawa do obniżenia wpłaty (dodany art. 22 ust. 2 pkt 2a ustawy).

Sprzedający wystawi mu informację o kwocie ulgi dopiero po otrzymaniu oświadczenia (zmieniony art. 22 ust. 10 pkt 1 ustawy). Nowy proces nabycia ulgi jest uzależniony od poinformowania nabywcy o tym instrumencie przez sprzedającego.

Jeżeli sprzedający nie wykona tego obowiązku, to będzie miał obowiązek dokonania wpłaty na PFRON przewidzianej w dodanym art. 22b ust. 1 pkt 5 ustawy. Wyniesie ona 30% kwoty należności ogółem określonej na fakturze dokumentującej zakup uprawniający nabywcę do ulgi. Nabywca nie straci na niewykonaniu obowiązku przez sprzedającego. Nie będzie musiał złożyć oświadczenia (art. 22 ust. 2 pkt 2a ustawy) oraz będzie miał prawo do otrzymania informacji o uldze (art. 22 ust. 10 pkt 1 w zw. z art. 22 ust. 2 pkt 2a ustawy).

Zmiana do art. 22 ust. 9 ustawy ma charakter porządkujący. Pracodawcy często zgłaszali wątpliwości dotyczące obliczania stanów zatrudnienia dla celów ulg we wpłatach na PFRON, a w szczególności co do stosowania wyłączeń z tych stanów przewidzianych w art. 21 ust. 5 ustawy. Wyłączenia te jednolicie stosowane są przez tych pracodawców w innych przypadkach przewidzianych w ustawie (m.in. dla celów dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, statusu zakładu pracy chronionej, czy obliczania wpłat na PFRON). W odniesieniu do ulg kwestia ta nie była unormowana na poziomie ustawowym. Zmiana polegająca na uzupełnieniu w art. 22 ust. 9 zdania drugiego jest korzystna dla pracodawców. Usuwa ich wątpliwości i nie wymaga analizowania aktów wykonawczych, orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i sądów administracyjnych w analogicznych zakresach. Jednocześnie pracodawcy nie będą musieli uwzględniać w stanach zatrudnienia osób pełnosprawnych nieświadczących pracy (np. w związku z odbywaniem służby wojskowej, czy przebywaniem na urloпах związanych z rodzicielstwem, czy na świadczeniu rehabilitacyjnym).

Zmiana w art. 22 ust 5 ustawy o rehabilitacji wprowadza zasadę, że kwota ulgi obliczona przez sprzedającego nie będzie mogła być wyższa od połowy kwoty netto należności wykazanej na fakturze dokumentującej zakup mający uprawniać do ulgi. Celem wprowadzenia tej zmiany jest zapobieżenie możliwym nieprawidłowościom wynikających z korekt faktur zakupów związanych ze zwrotami towarów, na które wystawiono już ulgi. Zmiana ta zastępuje dotychczasowy ust. 11, który był mniej precyzyjny oraz niewłaściwie umieszczony w art. 22 (dotyczył bowiem obliczenia ulgi, a nie wystawiania informacji o kwocie obniżenia).

Zmiany do art. 22 ustawy o rehabilitacji wymagają przepisu przejściowego gwarantującego adresatom prawa ochronę praw nabytych (pracodawca, który przed dniem wejścia w życie nowelizacji nabył prawo do obniżenia wpłat, będzie mógł je wykorzystać na warunkach dotychczasowych) i ochronę interesów w toku (pracodawca, który przed dniem wejścia w życie nowelizacji dokona potwierdzonego fakturą zakupu uprawniającego do obniżenia wpłat, będzie mógł nabyć prawo do obniżenia wpłat i wykorzystać je na warunkach dotychczasowych).

Jednocześnie w art. 1 w pkt 12 projektu ustawy, złagodźono wysokość wpłaty w art. 22b ust. 1 pkt 4 ustawy o rehabilitacji dotyczącej zawyżenia kwoty ulgi. Nie będzie ona obliczana w skomplikowany sposób (alternatywnie jako 3-krotność kwoty zawyżenia albo 30% kwoty ulgi), lecz zawsze będzie równa kwocie zawyżenia).

W art. 1 w pkt 13 projektu ustawy proponuje się zmianę w art. 25 ustawy o rehabilitacji. W art. 25a uregulowano instrument wsparcia aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych w postaci refundacji kosztów składek na ubezpieczenia społeczne poniesionych przez niepełnosprawnych przedsiębiorców lub rolników. Zmiana ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnych opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne i wysłanie wniosku w jednym dniu. Postulaty zmian w tym kierunku były zgłaszane przez osoby niepełnosprawne i organizacje pozarządowe.

W art. 1 w pkt 16 projektu ustawy proponuje się zmianę art. 26b ust. 6a ustawy o rehabilitacji, przez doprecyzowanie momentu w którym pracownik stał się niepełnosprawny u pracodawcy wnoszącego o miesięczne dofinansowanie.

Zmiana w art. 1 w pkt 18 projektu ustawy ma charakter porządkujący. W art. 26d ust. 4 ustawy o rehabilitacji zawarto błędne odesłanie do przepisu art. 26 ust. 6 ustawy o rehabilitacji dotyczącego obowiązkowej konsultacji z Państwową Inspekcją Pracy,

co w przypadku zwrotu kosztów zatrudnienia osoby pomagającej pracownikowi niepełnosprawnemu jest zbyteczne.

Zmiana w art. 1 w pkt 19 projektu ustawy ma charakter dostosowujący do obowiązujących na gruncie ustawy przepisów art. 22 ust. 1 pkt 2 i art. 26a ust. 1b ustawy o rehabilitacji.

W art. 1 w pkt 26 projektu ustawy zaproponowano zmianę art. 51 ust. 1 i 2 ustawy o rehabilitacji. W przypadku wyłaniania Prezesa Zarządu PFRON i Zastępców Prezesa Zarządu PFRON zrezygnowano z zasady otwartego i konkurencyjnego naboru.

II. Zmiany w ustawie – Kodeks pracy

W programie kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” przewidziano działania dotyczące zwiększenia elastyczności przepisów Kodeksu pracy w zakresie organizacji czasu pracy, mające na celu wsparcie:

- 1) kobiet w ciąży powikłanej;
- 2) rodziców dziecka posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu;
- 3) rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym lub ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.

Dostrzegając konieczność pomocy wyżej wymienionym osobom, które jednocześnie pozostają w stosunku pracy, w art. 2 projektu ustawy proponuje się zmiany przepisów Kodeksu pracy polegające na:

1) wprowadzeniu możliwości wykonywania pracy w formie telepracy na wniosek wiążący pracodawcę

Prawo do wykonywania pracy w formie telepracy na wiążący wniosek pracownika przyznaje się:

- a) pracownikom-rodzicom dziecka posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu (zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”),
- b) pracownikom-rodzicom dziecka niepełnosprawnego (zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” - dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych),
- c) dziecka ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi (zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” - dziecka posiadającego odpowiednio opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa w przepisach ustawy o systemie oświaty).

W powyższych przypadkach pracodawca będzie mógł odmówić uwzględnienia wniosku, jedynie w przypadku, gdy jego uwzględnienie byłoby niemożliwe ze względu na organizację pracy lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika.

Z uprawnienia do wykonywania pracy w formie telepracy na wiążący wniosek będą mogli skorzystać wyżej wymienieni pracownicy, także w przypadku, gdy opiekować się będą dorosłymi dziećmi, tj. powyżej 18 roku życia.

2) wprowadzeniu możliwości wykonywania pracy w formie telepracy na ogólnych zasadach

Projekt nowelizacji Kodeksu pracy przewiduje możliwość stosowania telepracy, na podstawie wniosku niewiążącego pracodawcy, także u tych pracodawców, u których nie zawarto w tej sprawie formalnego porozumienia z przedstawicielstwem załogi. Zatem zmiany te są adresowane do wszystkich pracowników, w tym także do:

- a) pracownika-małżonka albo pracownika-rodzica dziecka w fazie prenatalnej, w przypadku ciąży powikłanej;
- b) opiekuna osoby niepełnosprawnej (zdefiniowanego w art. 2 ust. 1 pkt 16b ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy - Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn.zm.)

Wymienione osoby będą mogły na ogólnych zasadach wnioskować o wykonywanie pracy w formie telepracy.

3) wprowadzeniu elastycznych form organizacji czasu pracy na wniosek wiążący pracodawcę

Projektowane zmiany przepisów Kodeksu pracy obejmują wykonywanie pracy w przerywanym czasie pracy lub indywidualnym rozkładzie czasu pracy albo w ruchomym czasie pracy. Wniosek będzie mógł złożyć:

- a) pracownik-małżonek albo pracownik-rodzic dziecka w fazie prenatalnej, w przypadku ciąży powikłanej,
- b) pracownik-rodzic dziecka posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,
- c) pracownik-rodzic dziecka niepełnosprawnego lub dziecka ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.

Pracodawca będzie mógł odmówić uwzględnienia wniosku jedynie w przypadku, gdy jego uwzględnienie nie będzie możliwe ze względu na organizację pracy lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika.

Uprawnienie do korzystania z elastycznych form organizacji czasu pracy przysługiwać będzie pracownikom wymienionym w pkt b) i c) opiekującym się także dorosłymi dziećmi, tj. powyżej 18 roku życia.

III. Zmiany w ustawie o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa

W programie kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” przewidziano działanie mające na celu wsparcie opiekuna pracującego w przypadku choroby dziecka.

Matce albo ojcu, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub

pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności przysługuje świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Wykonywanie funkcji rodzicielskiej i praca zawodowa wymaga od osoby wykonującej pracę pogodzenia wielu obowiązków. W przypadku rodziców wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami łączenie pracy zarobkowej z obowiązkami domowymi wymaga jeszcze większego wysiłku.

Dostrzegając potrzebę pomocy państwa rodzinom wychowującym dzieci mające istotne problemy zdrowotne lub będące osobami niepełnosprawnymi, w art. 3 projektu ustawy przewidziano wsparcie opiekuna pracującego w przypadku choroby dziecka.

Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa stanowi, że zasiłek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki m. in. nad chorym dzieckiem w wieku do ukończenia 14 lat i innym chorym członkiem rodziny. W przypadku opieki sprawowanej nad dzieckiem chorym do ukończenia 14 lat zasiłek opiekuńczy przysługuje przez okres zwolnienia od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki, nie dłużej jednak niż przez okres 60 dni w roku kalendarzowym, natomiast w przypadku sprawowania opieki nad innym chorym członkiem rodziny przez okres 14 dni w roku kalendarzowym. Za członków rodziny uważa się m.in. dzieci w wieku powyżej 14 lat, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym w okresie sprawowania opieki.

Projektowane regulacje wprowadzają zmiany, które w założeniu mają ułatwić rodzicom dziecka legitymującego się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, łączenie opieki nad nim z wykonywaniem aktywności zawodowej. Projekt zakłada bowiem wydłużenie zasiłku opiekuńczego z 14 do 30 dni w przypadku opieki nad dzieckiem chorym ze znacznym stopniem niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji do ukończenia przez dziecko 18 lat.

IV. Przepisy przejściowe i końcowe

W art. 4 projektu ustawy zawarto przepisy przejściowe dotyczące stosowania do osób niepełnosprawnych, które rozpoczęły uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej przed dniem wejścia w życie ustawy przepisów zmienianej ustawy, z wyjątkiem regulacji dotyczących kierowania i przyjmowania osób niepełnosprawnych do wtz (decyzja w sprawie zakwalifikowania do uczestnictwa w wtz) oraz wydawania przez starostę decyzji uchylających decyzje w sprawie zakwalifikowania do uczestnictwa w wtz.

W art. 5 projektu ustawy wskazano, aby wymóg określony w nowym art. 10b ust. 1e ustawy o rehabilitacji, tj. posiadanie wyższego wykształcenia przez pracownika kierującego wtz dotyczył osób, które zawarły umowę o pracę po dniu 1 stycznia 2018 r.

Art. 6 projektu ustawy zawiera przepisy przejściowe dotyczące wtz. W związku z koniecznością dostosowania istniejących budynków i pomieszczeń wtz do nowych przepisów, odroczone wejście w życie zmienionych przepisów do dnia 31 grudnia 2025 r.

W art. 7 projektu ustawy określono, że osoby będące w składzie rad programowych, z wyjątkiem doradców zawodowych lub instruktorów zawodu, wchodzi w skład zespołów do spraw opracowania i oceny indywidualnego programu rehabilitacji.

W art. 8 projektu ustawy zawarto przepisy przejściowe dotyczące wliczania pracowników niepełnosprawnych do stanu zatrudnienia za okresy począwszy od stycznia 2018 r.

W art. 9 projektu ustawy wskazano, że przepisy dotyczące pracodawców prowadzących zakłady pracy będące w likwidacji (art. 21 ust. 3), stosuje się do pracodawców prowadzących zakłady pracy począwszy od wpłat na PFRON należnych za styczeń 2018 r., z wyjątkiem pracodawców prowadzących zakłady pracy będące w likwidacji w dniu wejścia w życie ustawy, do których stosuje się nowe przepisy począwszy od wpłat należnych za styczeń 2019 r.

W art. 10 projektu ustawy zaproponowano przepis przejściowy dotyczący art. 21 ust. 2b ustawy o rehabilitacji. Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne oraz kluby dziecięce będą dokonywały wpłat na PFRON, począwszy od wpłat należnych za lipiec 2018 r.

W art. 11 projektu ustawy określono warunek dotyczący struktury zatrudnienia, jaki powinien spełnić sprzedający w latach 2018-2019 i latach następnych. Proponowana regulacja pozwoli na dostosowanie struktury zatrudnienia przez podmiot uprawniony do wystawiania ulg we wpłatach na PFRON.

Art. 12 ust. 1 i 2 dotyczy pracodawcy, który przed dniem wejścia ustawy nabył prawo do obniżenia wpłat i może je wykorzystać na warunkach dotychczasowych. Pracodawca, który przed dniem wejścia w życie ustawy dokonał zapłaty za zakup potwierdzony fakturą, uprawniający do obniżenia wpłat, może nabyć prawo do obniżenia wpłat i wykorzystać je na warunkach dotychczasowych.

Zgodnie z art. 13 projektu ustawy wskazano, że w przypadku ujawnienia od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy okoliczności dotyczącej zawyżenia przez sprzedającego kwoty obniżenia wpłat, stosuje się nowe brzmienie przepisu art. 22b ust. 1 pkt 4 ustawy o rehabilitacji.

W art. 14 projektu ustawy wskazano, że przepis art. 25a ust. 1 ustawy o rehabilitacji stosuje się do wniosków złożonych za okres od dnia 1 lipca 2016 r.

W art. 15 projektu ustawy proponuje się przepis przejściowy, zgodnie z którym w przypadku spraw zakończonych w pierwszej instancji dotyczących refundacji składek na ubezpieczenia społeczne, dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, przyznania statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej, rekompensaty dochodów utraconych z tytułu zwolnień przez gminę środków oraz zwrotu środków PFRON były stosowane przepisy dotychczasowe. Oznacza to, że odpowiednio od ww. decyzji będzie przysługiwało odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

W art. 16 zawarto przepisy przejściowe dotyczące zaliczania do stanu zatrudniania pracowników niepełnosprawnych dotychczas zatrudnionych w zakładach aktywności zawodowej.

W art. 17 projektu ustawy zaproponowano przepis przejściowy dotyczący zachowania stanowiska przez dotychczasowego Prezesa Zarządu PFRON oraz Zastępców Prezesa Zarządu PFRON do czasu powołania Prezesa Zarządu PFRON oraz Zastępców Prezesa Zarządu PFRON na podstawie znowelizowanego art. 51 ust. 1 i 2 ustawy o rehabilitacji.

W art. 18 projektu ustawy proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. z wyjątkiem art. 1 pkt 2 oraz pkt 11 ustawy, który wejdzie w dniu 1 kwietnia 2018 r. oraz art. 1 pkt 5 lit. b w zakresie art. 10b ust. 1f-1h, oraz pkt 10 lit. a, które wejdą w życie z dniem 1 lipca 2018 r.

Zmiana art. 21 ust. 2b ustawy o rehabilitacji, wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2018 r. Zakres zmian proponowanych w ustawie wpływa na treść rozporządzenia wydanego na podstawie art. 21 ust. 2f ustawy o rehabilitacji w taki sposób, że akt wykonawczy wydany na podstawie tego przepisu nie może być zachowany i utraci moc z dniem wejścia w życie ustawy. Ponadto konieczna jest modyfikacja systemu informatycznego PFRON do przyjmowania oraz weryfikowania deklaracji wpłat.

Proponowana ustawa będzie miała wpływ na działalność przedsiębiorców (w tym mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców) zatrudniających rodziców mających dzieci niepełnosprawne powyżej 14 roku życia, którzy po wejściu w życie ustawy w miejsce dotychczasowych 14 dni opieki nad dzieckiem, będą mogli wykorzystać 30 dni opieki nad dzieckiem. Tym samym projektowana zmiana może skutkować zwiększoną absencją pracownika. Nie wpłynie ona natomiast na wzrost kosztów po stronie pracodawców, gdyż zasiłki opiekuńcze w całości finansowane są przez ZUS z funduszu chorobowego. Ponadto proponowana ustawa będzie miała pozytywny wpływ na działalność przedsiębiorców (w tym mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców) zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Problematyka regulowana w projekcie ustawy jest zgodna z przepisami prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Brak jest możliwości podjęcia alternatywnych środków osiągnięcia celu projektowanej regulacji w stosunku do działań legislacyjnych.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Krzysztof Michałkiewicz, Sekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Krzysztof Kosiński Zastępca Dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, tel. 22 529 06 00 Sekretariat.bon@mrpips.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 29.09.2017 r.</p> <p>Źródło: Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. poz. 1860)</p> <p>Uchwała nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. 1250)</p> <p>Nr w wykazie prac UD185</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Potrzeba wprowadzenia rozwiązań planowanych w projekcie ustawy wynika przede wszystkim z przyjęcia przez Radę Ministrów uchwały w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” przewidującego wprowadzenie zmian w niektórych ustawach. Szczegółowy zakres zmian określa załącznik do ww. uchwały (Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”).

Istotą projektowanych rozwiązań jest stworzenie mechanizmów wsparcia dla rodzin w zakresie, m.in.:

- usług wspierających i rehabilitacyjnych przez prowadzenie zajęć klubowych w warsztatach terapii zajęciowej,
- uprawnienia osób ubezpieczonych chorobowo do zasiłku opiekuńczego w przypadku choroby dziecka do 18 roku życia,
- korzystania z elastycznych form organizacji czasu pracy, w tym telepracy.

Projekt ustawy przewiduje również wprowadzenie standardów działania warsztatów terapii zajęciowej, co jest odpowiedzią na potrzebę zapewnienia na optymalnym poziomie celów realizacji tej formy rehabilitacji.

Pozostałe zmiany dotyczą postępowań administracyjnych uregulowanych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz obowiązków i praw pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne oraz osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą.

Zaproponowano, by w przypadku decyzji wydawanych przez Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwanego dalej „PFRON” oraz wojewodę w postępowaniach prowadzonych na podstawie kodeksu postępowania administracyjnego, środek zaskarżenia w postaci odwołania zastąpić innym środkiem przewidzianym w przepisach kpa, tj. wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Pozostałe zmiany mają charakter doprecyzowujący i porządkowy.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt przewiduje zmianę następujących ustaw:

- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, ze zm.),
- ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn.zm.),
- ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 1368).

1. W ramach projektowanej ustawy przewiduje się prowadzenie zajęć klubowych w warsztacie terapii zajęciowej. Zakres zajęć oraz ich wymiar godzinowy będzie ustalany przez warsztat terapii zajęciowej.

Osoby niepełnosprawne opuszczające warsztaty terapii zajęciowej zgłaszają potrzebę zapewnienia im kontynuacji wsparcia udzielanego w warsztacie. Wsparcie takie powinno być dopasowane do podjętych przez takie osoby aktywności związanych z wejściem na rynek pracy. Zasadnym jest aby wsparcie to było udzielane w znanym im środowisku w elastycznie dostosowanej formule.

Większość proponowanych regulacji jest tożsama z przepisami dotychczasowymi. Projektowane zmiany dotyczą:

- 1) określenia zasad dotyczących kierowania, przyjmowania, oceniania i powrotu osób niepełnosprawnych do wtz,
- 2) wprowadzenia nowych rozwiązań wspierających aktywizację zawodową uczestników wtz, tj. praktyk zawodowych i stażu aktywizacyjnego, który oznacza nabywanie przez osobę niepełnosprawną umiejętności praktycznych przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą oraz umiejętności społecznych niezbędnych do wykonywania czynności zawodowych;
- 3) modyfikacji zasad finansowania działalności wtz;
- 4) umożliwienia kontynuacji terapii zajęciowej uczestnikowi wtz, w przypadku upływu terminu ważności orzeczenia;
- 5) wprowadzenia przepisu ustanawiającego obowiązek zwrotu środków PFRON w przypadku dłuższej nieobecności uczestników wtz;
- 6) uzależnienia możliwości utworzenia wtz w danym powiecie oraz zwiększenia liczby uczestników w funkcjonującym wtz od diagnozy potrzeb lokalnego systemu wsparcia wskazaną w powiatowej strategii dotyczącej rozwiązywania problemów społecznych, komplementarności systemu wsparcia oraz liczby osób zgłaszających się do uczestnictwa w warsztacie;
- 7) umożliwienia powrotu do warsztatu osoby niepełnosprawnej, która opuściła warsztat w celu podjęcia zatrudnienia w okresie 90 dni od dnia podjęcia przez niego zatrudnienia.

Ponadto zmiany mają charakter doprecyzowujący, m.in. w zakresie działania wtz, kontroli i oceny pracy.

Projekt ustawy przewiduje zmiany mające na celu ograniczenie obciążeń po stronie pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, m.in. w zakresie wliczania ich do stanu zatrudnienia. Poszerzono katalog pracodawców, do których stosuje się obniżony wskaźnik zatrudniania osób niepełnosprawnych (2%). Wprowadzono możliwość rezygnacji, przez nabywcę niezainteresowanego skorzystaniem z obniżenia wpłat na PFRON, z otrzymywania informacji o kwocie obniżenia od uprawnionego do wystawienia tej informacji. Doprecyzowano zasady udzielania subsydiów płacowych. Złagodzone warunki uzyskiwania wsparcia na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych.

2. Projektowane przepisy wprowadzające zmiany do Kodeksu pracy przewidują, że:

- a) pracownikowi-małżonkowi albo pracownikowi-rodzicowi dziecka w fazie prenatalnej, w przypadku ciąży powikłanej,
 - b) pracownikom-rodzicom dziecka posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,
 - c) pracownikom-rodzicom dziecka niepełnosprawnego lub ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi
- przyznaje się prawo do korzystania z indywidualnego rozkładu czasu pracy lub ruchomego czasu pracy lub wykonywania pracy w systemie przerywanego czasu pracy, na podstawie wniosku wiążącego pracodawcę.

Zgodnie z tymi przepisami pracodawca będzie mógł odmówić uwzględnienia wniosku, jeżeli nie będzie to możliwe ze względu na organizację pracy lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika.

Pracownikom-rodzicom dziecka posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, dziecka niepełnosprawnego lub ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi (lit. b i c) dodatkowo przyznaje się prawo wykonywania pracy w formie telepracy, na podstawie wniosku wiążącego pracodawcę. Pracodawca będzie mógł odmówić uwzględnienia wniosku, wyłącznie wtedy, gdy nie będzie on możliwy do spełnienia ze względu na organizację pracy lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika.

Projekt zmian przepisów Kodeksu pracy zakłada, że z uprawnień (lit. b i c) kierowanych do pracowników - rodziców można będzie korzystać do ukończenia przez dziecko 18 lat, a także po ukończeniu przez nie 18 roku życia. Ta propozycja zakłada więc, że z nowych uprawnień będą mogli korzystać także pracownicy opiekujący się dorosłym dzieckiem mając na względzie, że upośledzenie czy niepełnosprawność mają trwały charakter.

Projektowane przepisy przewidują możliwość stosowania telepracy na podstawie wniosku niewiążącego pracodawcę, także u tych pracodawców, u których nie zawarto w tej sprawie formalnego porozumienia z przedstawicielstwem załogi. Zatem zmiany te są adresowane do wszystkich pracowników, w tym: pracownika-małżonka albo pracownika-rodzica dziecka w fazie prenatalnej, w przypadku ciąży powikłanej oraz opiekuna osoby niepełnosprawnej. Osoby te będą mogły na ogólnych zasadach wnioskować o wykonywanie pracy w formie telepracy.

3. Projekt zakłada wydłużenie okresu zasiłku opiekuńczego z 14 do 30 dni w przypadku opieki nad dzieckiem chorym ze znacznym stopniem niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej

egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji do ukończenia przez dziecko 18 lat.

Projektowana regulacja wprowadza zmiany, które w założeniu mają ułatwić rodzicom dziecka legitymującego się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, łączenie opieki nad nim z wykonywaniem aktywności zawodowej.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak danych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Warsztaty terapii zajęciowej	711	Zbiornicze sprawozdanie rzeczowo – finansowe z samorządów powiatowych o zadaniach zrealizowanych ze środków PFRON za I pół. 2017 r.	Wprowadzenie nowych rozwiązań rozszerzy możliwości skutecznego aktywizowania uczestników warsztatów terapii zajęciowej
Uczestnicy warsztatów terapii zajęciowej	26 687	Zbiornicze sprawozdanie rzeczowo – finansowe z samorządów powiatowych o zadaniach zrealizowanych ze środków PFRON za I pół. 2017 r.	Projektowane zmiany będą pozytywnie oddziaływać na uczestników poprzez poprawienie jakości realizowanej terapii.
Powiaty, w których działają warsztaty terapii zajęciowej	360	Informacje z PFRON	Rozszerzenie zakresu realizowanych zadań w zakresie zapewniania warunków realizacji, finansowania i sprawowania nadzoru nad działaniem warsztatów terapii zajęciowej
Osoby opuszczające warsztaty terapii zajęciowej w celu podjęcia zatrudnienia	390 (liczba osób w 2016 r.)	Informacje z PFRON	Wsparcie byłych uczestników warsztatów terapii zajęciowej w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne	9 (stan na dzień 30 czerwca 2017 r.)	Departament Polityki Rodzinnej	Zrównanie podmiotu w znajdujących się w podobnej sytuacji w zakresie wpłat na PFRON
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne	3 (dane na dzień 30 czerwca 2017 r.)	Departament Polityki Rodzinnej	Zrównanie podmiotu w znajdujących się w podobnej sytuacji w zakresie wpłat na PFRON
Kluby dziecięce	579 (stan na dzień 11.09.2017 r.)	Departament Polityki Rodzinnej	Zrównanie podmiotu w znajdujących się w podobnej sytuacji w zakresie wpłat na PFRON
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	1		Zapewnienie środków na finansowanie kosztów działania klubów funkcjonujących w warsztatach terapii zajęciowej.
Pracodawcy uprawnieni do udzielania ulg we wpłatach na PFRON	572 sprzedających (dane za okres sprawozdawczy lipiec 2017 r.)	PFRON	
pracownicy-małżonkowie albo pracownicy-rodzice dziecka w fazie	219 tys. pracowników		

prenatalnej, w przypadku ciąży powikłanej,			
pracownicy-rodzice dziecka posiadającego zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,	Nie jest możliwe do oszacowania na tym etapie. Rozwiązanie obowiązuje od 1 stycznia 2017 r.		
pracownicy-rodzice dziecka niepełnosprawnego lub ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi	Nie jest możliwe do oszacowania na tym etapie.		
Pracodawcy zatrudniający pracowników-małżonków albo pracowników-rodziców dziecka w fazie prenatalnej albo opiekujących się chorymi dziećmi albo dziećmi ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.	Nie jest możliwe do oszacowania na tym etapie.		
Rodzice i opiekunowie dzieci niepełnosprawnych	Rodzice 57 tys. dzieci	GUS	Zwiększy okres płatnej opieki nad dzieckiem
Pracodawcy	Ok. 930 tys. płatników składek (osób prawnych oraz osób fizycznych płacących za siebie i innych)	ZUS	Zwiększona absencja z tytułu opieki
ZUS	1	ZUS	Wypłacający zasiłki
Pracodawcy uprawnieni do wystawiania informacji o kwocie obniżenia wpłat na PFRON	572	Informacja z PFRON	Wystawianie informacji wyłącznie zainteresowanym kontrahentom.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979, z późn. zm.).

Projekt ustawy zostanie skierowany do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt ustawy na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. poz. 1240), zostanie skierowany do zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego.

Projekt zostanie przedstawiony do zaopiniowania, w trybie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) i ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029) następującym partnerom społecznym:

- 1) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 2) NSZZ „Solidarność”;
- 3) Forum Związków Zawodowych;
- 4) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) Konfederacji „Lewiatan”;
- 6) Związkowi Rzemiosła Polskiego;
- 7) Związkowi Pracodawców – Business Centre Club.

Projekt ustawy zostanie poddany pogłębionym konsultacjom społecznym z wykorzystaniem aktywnych form konsultacji,

tj. moderowane spotkania otwarte (konferencje i warsztaty), bezpośrednie spotkania robocze z zainteresowanymi środowiskami. Umożliwi to dotarcie do możliwie najszerszego grona interesariuszy, czyli rodzin wychowujących niepełnosprawne dzieci, ich opiekunów, organizacji społecznych działających w tym obszarze. Podsumowane zostaną raportem z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Zródła finansowania	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Przedmiotowy projekt ma na celu realizację działań wskazanych w Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Przewidywane instrumenty zostaną sfinansowane ze środków odpowiednio budżetu Państwa zaplanowanych na ten cel na dany rok w załączniku do Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” oraz ocenie skutków regulacji do ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Proponowane regulacje nie będą powodować dodatkowych skutków dla sektora finansów publicznych.</p> <p>1. Zmiany w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych</p> <p>Po wejściu w życie proponowanych zmian dotyczących funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej nie przewiduje się zwiększenia wydatków budżetu państwa w tym zakresie. Warsztaty terapii zajęciowej są finansowane ze środków PFRON i samorządu powiatowego. Środki PFRON przekazywane są powiatom zgodnie z algorytmem na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Kwota zobowiązań środków PFRON przeznaczonych na finansowanie kosztów działalności warsztatów pozostanie w 2018 roku na dotychczasowym poziomie.</p> <p>Zajęcia klubowe realizowane przez warsztaty terapii zajęciowej będą finansowane ze środków PFRON w ramach nowego programu zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą PFRON. W 2018 r. zaplanowano na ten cel 1,2 mln zł.</p> <p>Przewiduje się, że w związku ze zmianą dotyczącą postępowań administracyjnych wydatki z tytułu zwrotu kosztów postępowań sądowych wyniosą po stronie PFRON – ok. 130 tys. zł.</p> <p>2. Zmiany w ustawie – Kodeks pracy</p> <p>Liczbę rodziców dzieci niepełnosprawnych, którzy są pracownikami, oszacowano na podstawie danych z Badania Budżetów Gospodarstw Domowych z 2015 r. na 219 tysięcy. Ze względu na charakter wykonywanej pracy przyjęto, że z możliwości telepracy będą korzystały osoby wykonujące zawody z następujących grup zawodów: „specjaliści” (z wyjątkiem specjalistów ds. zdrowia i specjalistów ds. wychowania), „pracownicy biurowi” (z wyjątkiem „sekretarek”, „pracowników obrotu pieniężnego”, „pracowników do spraw ewidencji materiałowej i transportu”), oraz „średni personel do spraw biznesu i administracji” (z grupy wielkiej „technicy i inny średni personel”). Przyjęto, że udział osób wykonujących te zawody w ogóle pracowników - rodziców dzieci niepełnosprawnych wyniesie 19,75%, czyli tyle, ile wynosi udział liczby pracowników z tych grup zawodów w ogóle pracowników w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wg danych badania Struktura wynagrodzeń według zawodów w październiku 2014 r. Założono, że</p>

zainteresowanych skorzystaniem z telepracy będzie 60% spośród wszystkich uprawnionych osób, a odsetek odmów pracodawców uzasadnionych organizacją pracy lub rodzajem pracy wykonywanej przez pracownika wyniesie 20%. Liczebność grup pracowników w poszczególnych etapach szacowania przedstawiono w Tabeli 1.

Tab. 1 Szacunkowa liczba rodziców dzieci niepełnosprawnych zatrudnionych jako pracownicy (w tys.)

Liczba rodziców – pracowników	219
Liczba rodziców - pracowników wybranych grup zawodów	43
Liczba pracowników zainteresowanych telepracą	26
Liczba korzystających z rozwiązania, z uwzględnieniem 20% odmów	21

Źródło: obliczenia DAE MRPiPS

Można przypuszczać, że odmowy będą mieć miejsce zwłaszcza w przypadku mikro- i małych przedsiębiorstw, dla których wydatki na sprzęt i inne nakłady niezbędne do telepracy, a także zmiany w organizacji pracy, mogłyby być istotnym obciążeniem.

Tab. 2 Szacunkowe koszty działania 1.6 (w mln zł)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Czas pracy	3,36	3,55	3,75	3,87	3,98	4,11	4,24	4,37	4,50	4,63
Telepraca	210,00	210,00	210,00	210,00	210,00	210,00	210,00	210,00	210,00	210,00
Razem:	213,36	213,55	213,75	213,87	213,98	214,11	214,24	214,37	214,50	214,63

Źródło: obliczenia DAE MRPiPS

Przewiduje się, że ciągu kolejnych 10 lat koszty wprowadzenia poszczególnych rozwiązań będą utrzymywały się na takim samym poziomie.

Pracodawcami mogą być zarówno podmioty prywatne, jak i publiczne, a więc koszty działań będą ponoszone zarówno przez przedsiębiorców, jak i budżet państwa oraz jednostki samorządu terytorialnego.

3. Zmiany w ustawie o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa

Z tytułu opieki nad dziećmi w wieku powyżej 14 roku życia (do 18 roku życia) ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem o niepełnosprawności zasiłek opiekuńczy będzie wypłacany nie przez 14 dni a przez 30 dni, tj. o 16 dni dłużej.

W 2015 r. z tytułu opieki nad dziećmi wykorzystano 8,291 mln dni, z tego nad dziećmi od 15 roku życia 203,3 tys. dni. Przeciętna wysokość zasiłku opiekuńczego wyniosła w 2015 r. 77,24 zł, w I półroczu 2016 r. 76,37 zł (w II kwartale 2016 r. 79,04 zł). W II kwartale 2016 r. 396,2 tys. osób pobierało zasiłek opiekuńczy (299,1 tys. kobiet i 97,2 tys. mężczyzn). W I kwartale br. 370 tys. osób, w tym 278,2 tys. kobiet i 91,9 tys. mężczyzn.

Zgodnie z danymi GUS 10,3 mln dzieci było w wieku 0-24 lat, w tym 7,2 mln w wieku 0-18 lat, a w wieku 0-14 lat 5,7 mln.

Zgodnie z przyjętą w spisie przeprowadzonym przez GUS definicją niepełnosprawności, za dziecko niepełnosprawne była uznana osoba w wieku od 0-15 lat, która posiadała aktualne orzeczenie o niepełnosprawności. Jako niepełnosprawne uznano także dzieci bez prawnego orzeczenia, ale odczuwające ograniczenia sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku. Zgodnie z opracowaniem Departamentu Badań Demograficznych i Rynku Pracy GUS w 2011 r. liczba niepełnosprawnych dzieci w wieku 0-15 lat wyniosła 184,8 tys. i stanowiły one 3,0% ogółu dzieci w tym wieku; udział chłopców był większy i wynosił 3,4%, a dziewczynek – 2,4%. Kolejnym czynnikiem różnicującym zbiorowość dzieci niepełnosprawnych jest wiek – im starsze dzieci, tym wyższy jest wśród nich odsetek niepełnosprawnych. I tak - do drugiego roku życia odsetek ten wynosi poniżej 2%, dla 3-5-latków waha się pomiędzy 2,1% a 2,8%, natomiast wśród dzieci powyżej 6 roku życia kształtuje się na poziomie od 3,0% do 3,8%.

Wśród niepełnosprawnych dzieci są takie, które mimo prawnego orzeczenia o niepełnosprawności nie posiadały - według deklaracji rodziców - schorzenia, powodującego ograniczenia w ich codziennym funkcjonowaniu (stanowiły one prawie 14% ogółu dzieci niepełnosprawnych). Zdecydowana jednak

	<p>większość (159,4 tys., tj. 86%) doświadcza utrudnień w wykonywaniu codziennych obowiązków. Wśród nich najwięcej, bo ponad 73%, odczuwało ograniczenia niepełnosprawności w umiarkowanym stopniu. Znacznie mniej (ponad 17%) było wskazań na poważne ograniczenia w wykonywaniu codziennych czynności, natomiast 9,4% dzieci ma ograniczenia sprawności określane jako całkowite.</p> <p>Przyjmując szacunkowo, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wśród grupy dzieci powyżej 14 roku życia jest ok. 3,8% dzieci niepełnosprawnych (57 tys. dzieci), a wśród nich 73% odczuwa ograniczenia co najmniej w stopniu umiarkowanym, które jednak nie umożliwiają wykonywania przez rodziców aktywności zawodowej (41,6 tys. dzieci); - przeciętną wysokość zasiłku opiekuńczego w wysokości 79 zł, - wszyscy uprawnieni skorzystają z całego okresu zasiłkowego (30 dni), - obydwoje rodzice (opiekunowie) lub samotnie wychowujący niepełnosprawne dziecko pracują i podlegają ubezpieczeniom społecznym zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych – szacunkowo dotyczy rodziców/opiekunów 10% dzieci niepełnosprawnych <p>roczny skutek finansowy wyniósłby ok. 5,3 mln zł.</p>
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Możliwa zwiększona absencja rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Możliwa zwiększona absencja rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Umożliwi osobom pracującym a posiadającym ciężko chore/niepełnosprawne dzieci na łatwiejsze godzenie pracy zawodowej z opieką nad dziećmi. W przypadku rodziców rozważających kontynuację zatrudnienia w sytuacji pojawienia się w rodzinie niepełnosprawnego dziecka – może wpłynąć na decyzję o pozostaniu na rynku pracy.						
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Możliwa zwiększona absencja rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych będzie również wynikiem podjęcia decyzji o kontynuowaniu aktywności zawodowej rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych a tym samym zwiększonej aktywności na rynku pracy tej grupy osób.							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Regulacja może wpłynąć na zwiększoną absencję pracowników posiadających dzieci z niepełnosprawnościami W przypadku rodziców rozważających kontynuację zatrudnienia w sytuacji pojawienia się w rodzinie niepełnosprawnego dziecka – może wpłynąć na decyzję o pozostaniu na rynku pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
1 stycznia 2018 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Zgodnie z § 3 uchwały nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedstawia Prezesowi Rady Ministrów sprawozdanie z realizacji Programu wraz z wnioskami, w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		